

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003548

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-08-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москвітін Роман Володимирович

2. Roman V. Moskvitin

Кваліфікація: д.філософ, 023

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7502-542X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія та історія мистецтва

Дата захисту: 21-08-2025

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10104

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18, 18.31, 18.31.31, 18.31.31.13, 18.31.09

Тема дисертації:

1. Живопис Тетяни Яблонської 1990–2005 років: творчий метод та особливості образно-пластичної мови
2. Tetiana Yablonska's Painting of 1990–2005: Creative Method, Figurative and Plastic Language

Реферат/анотація:

1. Москвітін Р. В. Живопис Тетяни Яблонської 1990–2005 років: творчий метод та особливості образно-пластичної мови – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація – Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Київ, 2025. Наукову працю присвячено комплексному висвітленню творчості Тетяни Яблонської 1990–2005 рр. Метою дослідження є виявлення специфіки живопису художниці того часу крізь призму її творчого методу і особливостей образно-пластичної мови. Актуальність дослідження зумовлено переосмисленням творчої спадщини Т. Яблонської 1990–2005 рр. як окремого художнього явища, аналіз якого потребує застосування іншої парадигми, ніж вивчення її творчості радянського періоду. Зміни стану здоров'я мисткині – на початку й наприкінці 1990-х рр. – стали істотними чинниками трансформації її творчого методу. У першому розділі

дисертації проаналізовано стан наукового опрацювання теми, сформовано джерельну базу, визначено методологічний інструментарій і теоретичний фундамент роботи. Виявлено, що у більшості публікацій мистецький шлях Т. Яблонської висвітлено переважно в загальному контексті, увагу зосереджено на творчості радянського періоду. Зважаючи на різнобічність і значний обсяг художнього доробку мисткині, підходи до його вивчення іноді вимушено обмежують оглядовими характеристиками творчості та фокусуванням уваги на найбільш знакових полотнах. Другий розділ присвячено розкриттю специфіки творчого методу Т. Яблонської 1990–2005 рр. Виокремлено комплекс чинників його трансформації – біографічних, світоглядних й мистецьких; простежено взаємозв'язок між ними. Схарактеризовано модель відображення реального світу у творах 1990–2005 рр.: залишаючись у межах фігуративного живопису, вона прагнула до поетичного узагальнення натури, зосереджувалася на витонченому синтезі зображення і вираження. Увагу приділено специфіці виокремлення мисткинею серед вражень від навколишнього світу живописних мотивів та їх трансформації в художні образи. Третій розділ присвячено дослідженню образно-пластичної мови живопису Т. Яблонської 1990–х рр. Акцентовано технічні й технологічні аспекти її живопису, увагу до поверхні творів як елементу художньої виразності. Систематизація творчого доробку мисткині 1990–х років дала змогу виокремити за тематичним аспектом три його ключові частини: серії київських пейзажів; ліричні зображення мотивів буденного життя родини; седнівські цикли живопису. Особливості живопису в зображеннях краєвидів з вікна свідчать про стилістичні зрушення – оновлення художньої концепції пейзажного жанру. У циклі творів художниця надала ліричного забарвлення зображенню життя родини у просторі інтер'єру: буденні миттєвості набули виразності, сповненої гармонії й тиші. Седнівські цикли живопису є втіленням її філософського сприйняття світу, що ґрунтувалося на ідеї неподільної єдності людини та природи. Четвертий розділ дисертації присвячено дослідженню творчості Т. Яблонської 2000–х рр. – періоді, що вирізняється контрастом між істотними фізичними обмеженнями творчого процесу та художніми досягненнями. Попри суттєве звуження можливостей у виборі натури мисткиня поглибила образність живописних мотивів: аналіз численних пастелей 2000–х рр. засвідчив посилення художнього узагальнення у відтворенні натури. Основою виразності творів є поетизація образів, пов'язана з тонким сприйняттям та відображенням мисткинею гри світла як носія настрою. Доведено, що внаслідок комплексу біографічних і мистецьких чинників доробок Т. Яблонської 1990–2005 рр. становить окремий етап її творчої діяльності. Живопису мисткині того часу властива цілісність зв'язку творчого методу і образно-пластичної мови. Виразність образно-пластичної мови живопису мисткині 1990–2005 рр. зумовлено низкою чинників. А саме: тонким розумінням художньо-виражальних можливостей матеріалів творчості; трансформацією їх технічних особливостей в засоби виразності. Перелічені аспекти поєднані мисткинею в трактуванні світло-повітряного середовища. Поглиблене вивчення художньої спадщини Т. Яблонської 1990–2005 рр. надало змогу виявити її витончену майстерність художнього синтезу: для її живопису того часу характерні оригінальне трактування та варіативність поєднання жанрів на основі синтезу. Творча манера Т. Яблонської 1990–2005 рр. поєднує професійні здобутки попередніх десятиліть із переосмисленням досвіду імпресіонізму та постімпресіонізму. Поетичне відображення краси навколишнього світу у її творах суголосне ліричним інтенціям українського пейзажного живопису, естетичним традиціям мистецтва Китаю та Японії. Ключові слова: Тетяна Яблонська, живопис, метод, образ, колір, пейзаж, жіночий образ, концепція, творчість, художнє мислення, цикл творів, модернізм, художня традиція, мистецтвознавче дослідження, українське образотворче мистецтво XX – початку XXI ст.

2. Moskvitin R. Tetiana Yablonska's Painting of 1990–2005: Creative Method, Figurative and Plastic Language, qualifying scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in specialty 023 Fine art, decorative art, restoration – National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, 2025. This academic study is dedicated to a comprehensive exploration of Tetiana Yablonska's artistic work from 1990 to 2005. The relevance of the study stems from the reassessment of her artistic legacy from 1990 to 2005 as an independent artistic phenomenon. This period requires a different analytical paradigm compared to her creative work of Soviet-era. The health-related transitions in the artist's life – at the beginning and end of the 1990s – became crucial factors in the transformation of her creative method. The first chapter of

the dissertation analyzes the state of scholarly research on the topic, establishes the source base, defines the methodological framework, and outlines the theoretical foundation of the study. Most publications present Yablonska's artistic trajectory in a general context, with a predominant focus on her Soviet-era works. Given the diversity and extensive scope of the artist's oeuvre, approaches to its study are often limited to broad overviews of her creative output. The second chapter is dedicated to the exploration of the specificity of Yablonska's creative method from 1990 to 2005. It identifies a set of factors that influenced its transformation, including biographical, ideological, and artistic elements, tracing their interconnections. The study characterizes the model of representing the objective world in works from 1990 to 2005: while remaining within the framework of figurative painting, she pursued a poetic generalization of nature, focusing on a refined synthesis of depiction and expression. Attention is given to her selective approach to visual motifs, distinguishing them from impressions of the surrounding world and transforming them into artistic images. The third chapter work is dedicated to a analysis of Yablonska's figurative and plastic language in painting during the 1990s. It has been revealed the technical and technological aspects of her painting-. The systematization of artistic output from the 1990s enabled the identification of three key thematic components: a series of Kyiv landscapes, lyrical depictions of everyday family life, and the Sedniv painting cycles. The stylistic features of her window-view landscapes reveal shifts in artistic approach, marking both a renewed conceptual framework for landscape painting. In the works Yablonska infused lyrical depth into depictions of family life within interior spaces: the moments of daily existence acquired a expressiveness, imbued with harmony and silence. The Sedniv painting cycles are the embodiment of Yablonska's philosophical perception of the world, rooted in the concept of the indivisible unity between human beings and nature. The fourth chapter of the dissertation is devoted to the study of Yablonska's artistic work in the 2000s, a period marked by a contrast between significant physical limitations in the creative process and and artistic achievements. Despite a considerable constraints in the range of available subjects, artist deepened the expressiveness of motifs: the analysis of pastel works from the 2000s reveals an increasing tendency toward artistic generalization in her depiction of nature. The foundation of expressiveness in these works lies in the poeticization of images, shaped by her refined perception. It has been established that, as a result of a combination of biographical and artistic factors, Yablonska's body of work from 1990 to 2005 constitutes a distinct phase in her artistic career. The expressiveness of artist's figurative and plastic language in painting from 1990 to 2005 were shaped by a range of factors. These include her keen understanding of the artistic-expressive potential of materials and the transformation of their technical properties into means of expression. An study of Yablonska's artistic legacy from 1990 to 2005 has revealed her refined mastery of artistic synthesis: her paintings from this period exhibit an original interpretation and variability in genre fusion. Yablonska's creative approach blends the professional achievements of previous decades with a reinterpretation of Impressionist and Post-Impressionist influences. Her poetic depiction of the beauty of the environment resonates with the lyrical tendencies of Ukrainian landscape painting, as well as the aesthetic traditions of Chinese and Japanese art. Keywords: Tetiana Yablonska, painting, method, image, color, landscape, female image, conception, creativity, artistic thinking, cycle of works, modernism, artistic tradition, art research, Ukrainian fine art from the 20th to the early 21st century.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0124U001904

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Москвітін Р. Автопортрети в живописі Тетяни Яблонської: стилістичні особливості в контексті європейських традицій жанру. Український мистецтвознавчий дискурс. 2023. Вип. 5. С. 67–78. DOI: 10.32782/uad.2023.5.7
- Москвітін Р. Зимові мотиви в пейзажах Тетяни Яблонської 1990-х років: особливості художньої виразності. Українська академія мистецтва : збірник наукових праць. 2024. Вип. 35. С. 175–184. DOI: 10.32782/2411-3034-2024-35-19
- Москвітін Р. Інтерпретації мотиву квітів на підвіконні в живописі Тетяни Яблонської 1945–2000 років : традиції та новаторство. Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. Вип. 4. С. 116–125. DOI: 10.32782/uad.2024.4.17
- Москвітін Р. Седнівські пейзажні серії в живописі Т. Н. Яблонської 1990-х рр.: художні особливості. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 62, Т. 2. С. 56–60. DOI: 10.24919/2308-4863/62-2-9
- Москвітін Р., Селівачов М. Творчість Тетяни Яблонської 2000–2005 рр.: жанрова специфіка. Український мистецтвознавчий дискурс. 2024. Вип. 6. С. 109–119. DOI: 10.32782/uad.2024.6.13

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: вперше виокремлено у поглиблене мистецтвознавче дослідження творчість т. яблонської 1990–2005 років як якісно новий етап, специфіку якого зумовив комплекс чинників – біографічних, мистецьких, світоглядних. живопис художниці зазначеного періоду проаналізовано крізь призму творчого методу в його органічній єдності з образно-пластичною мовою. на основі деталізованого художньо-стилістичного аналізу значного обсягу творів мисткині 1990–2005 років комплексно висвітлені такі аспекти творчого процесу як джерела натхнення, специфіка відображення природи, вибір художніх мотивів, техніко-технологічні особливості. ґрунтовно схарактеризовано художню цінність творчої спадщини т. яблонської 1990–2005 років, зокрема як важливого чинника унікального значення її постаті в історії українського мистецтва.

Охоронні документи на ОПІВ:

Літературні та художні твори

Всі досліджувані у дисертації твори використовуються згідно ст.444 ЦК України та ст. 22 п.2.1, 2.2, 2.14 Закону України «Про авторське право і суміжні права» із змінами, внесеними згідно із Законами № 2849-ІХ від 13.12.2022, № 2974-ІХ від 20.03.2023 про випадки правомірного використання твору без згоди автора

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001515

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Селівачов Михайло Романович

2. Mykhailo R. Selivatchov

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9199-0270

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юр Марина Володимирівна

2. Maryna V. Yur

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3487-1480

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабунич Юлія Ігорівна

2. Yulia I. Babunych

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1947-8325

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Денисюк Ольга Юріївна

2. Olha Y. Denysiuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8196-8608

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Солярська-Комарчук Ірина Олегівна

2. Iryna O. Soliarska-Komarchuk

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3229-9153

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Романенкова Юлія Вікторівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Романенкова Юлія Вікторівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Кашшай Олена Степанівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна